

Schumann
Róbert

Megtelt a hajó?

Az utóbbi fél évben a menekültkérdés uralta a közbeszédet, másról se nagyon lehetett hallani, mint a köztünk élő idegenekről, a bevándorlókról, migránsokról és menekültekről. A véleményformálók, döntéshozók és a különböző médiumok által közvetített kép alapján hazánk legnagyobb társadalmi kihívását a menekültek jelentik, azonban arról nem sok szó esett, hogy valójában kik is ők, kik azok az emberek, akik új otthonuknak választották hazánkat. Az *Evangélikus diakónia fejlesztése* című TÁMOP-projektben lehetőségünk volt egy kutatás keretében jobban megismerni a hazánkat érintő migrációt, feltárni, hogy milyen módon segíthetjük a menekültek beilleszkedését, hogy a befogadásuk ne veszély, hanem esély lehessen. A következő írás a statisztikai adatok elemzésével azt mutatja meg, hogy kik is valójában a bevándorlók, hányan vannak, honnan jönnek, hol telepednek le, milyen a nemek szerinti eloszlásuk, milyen korúak és milyen az iskolai végzettségük. Külön fejezet foglalkozik a menekültekkel, a bevándorlók speciális, kis létszámú csoportjával.

Migráncscsoportok Magyarországon

E fejezetben a Magyarországon élő külföldi állampolgárok statisztikai jellemzőit, szóródását szeretnénk röviden ismertetni.

Ehhez alapvetően két adatközlőtől merítettünk információkat: egyfelől a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) statisztikai tábláiból és kiadványaiból (amelyek alapja a census, az adat-továbbvezetések, illetve a KSH munkaerő-felmérése), másfelől a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) statisztikai tábláiból.

Magyarországon a valamilyen indokkal tartósan itt élő külföldi állampolgárok száma – az egyszerűség kedvéért – nagyságrendileg 200 ezer fő lehet:

- A KSH korábbi adatai szerint 2010. január 1-jén 197 ezer, 2011. január 1-jén 207 ezer, 2012. január 1-jén 205 ezer külföldi állampolgár tartózkodott jogszerűen Magyarországon.
- A KSH 2011-es népszámlálásában az előzőleg jelzett 200 ezer fő körüli migránsnépességhez képest jóval kevesebb külföldi állampolgárról számolt be: a census szerint a tárgyév őszén összesen 143 ezer ilyen személy található az országban.¹ Továbbvezetésük alapján 2015. januárban 146 ezer külföldi személy tartózkodott tartósan Magyarországon.²
- A BÁH szerint a Magyarországon legálisan tartózkodó külföldi személyek száma 2011 elején 218 ezer volt, 2012 elején 227 ezer, 2014 januárjában 221 ezer, 2015 januárjában pedig 213 ezer. Ebből a menekült, oltalmazott, befogadott státuszúak aránya 1 százalékot tett ki, ami 2900 főt jelent.

¹ Ezenfelül még 383 ezer olyan személyt is regisztrált a census, akik nem Magyarországon születtek, de jelenleg már magyar vagy kettős állampolgárok – tehát már nem számítanak jogszerűen migránsnak.

² http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wvn001b.html. (Megtekintés: 2015. december 10.)

- (Ha még ideemeljük az ENSZ által 2013-ban közölt adatokat, akkor végképp el lehet venni a módszertani „sokszínűségben” – szerintük 473 ezer külföldi, illetve kettős állampolgár tartózkodott 3 hónapot meghaladóan jogszerűen Magyarországon az adott év végén.)

A közreadott adatok közötti eltérések háttérben módszertani különbségek húzódnak:

- KSH:
 - A korábbi adatok a 3 hónapot meghaladóan jogszerűen itt tartózkodókkal számolnak.
 - A 2011-es népszámlálás mérítésébe viszont csak azok a tárgyévben Magyarországon élő külföldi állampolgárok tartoztak bele, akik az összeírás eszmei időpontjában már legalább 12 hónapja életvitelszerűen Magyarországon éltek, vagy minimum egy évig itt szándékoztak élni – a különbség markáns hányadéért ez a módszertani eltérés felelős.³ Továbbá azok a külföldiek kerültek a „mintába”, akiket elértek a kérdezőbiztosok, vagy akik online ki tudták tölteni a cenzus kérdőívét.⁴ Az adatok továbbvezetésében is ezek a módszertani elvek, illetve jellemzők az irányadók.⁵
 - A BÁH adminisztratív nyilvántartása a három hónapon túl jogszerűen Magyarországon tartózkodókat (bevándorlási, letelepedési, tartózkodási vagy ideiglenes tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek, menekültként elismertek, oltalmazotti, befogadotti státusszal rendelkezők) veszi számba naprakészen.⁶ A valósághoz feltehetően az ő adataik állnak a legközelebb. Azonban a jogszabályban és a saját célokban meghatározottakon felül a hivatal nem közöl részletes adatokat (származási ország, az országban belüli szóródás, centralizáció).

A leírtakat szem előtt tartva a Magyarországon tartózkodó külföldiek esetében a különböző jogcímek szerinti megoszlások közreadásánál a BÁH adatait használjuk, a külföldi migránsok területi szóródásánál pedig a KSH adataira támaszkodunk (mivel azt csak ők adják hivatalosan közre). Utóbbi esetben azzal a módszertani feltételezéssel élünk, hogy az egyes származási csoportok⁷ szóródásait megfelelően fedi a KSH statisztikája, az kiterjesztő, és jól jellemzi azon itt tartózkodó külföldiek többségének eloszlását is, akik nem szerepelnek mérítésükben.

Magyarország nem tekinthető tipikus befogadó országnak. A világ migrációjában érvényesülő globális tenden-

³ Bővebben lásd: <http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/modszertan.pdf>. (Letöltés: 2015. december 10.)

⁴ Mint az közismert – a jogszabályokban előírt kötelező adatszolgáltatás ellenére – a népszámlálás személyek, háztartások ezreit nem képes felmérni (nem a bejelentett lakhelyén tartózkodik, nem elérhető, a kérdező nem megy vissza, az online lehetőségről nincs tudomása, nem tudja használni stb.).

⁵ A továbbvezetésben hangsúlyos elem a KSH munkaerő-felmérése: a 15 évnél idősebb korosztály valamivel több mint 1 százalékaról kap e módszerrel a KSH reprezentatív munkaerő-piaci és társadalom-gazdasági információkat (bővebben lásd erről a KSH vonatkozó módszertani leírásait). A többségi társadalom esetében megvalósuló reprezentativitás mellett a tárgyévi mérítésekben a bevándorlókkal kapcsolatos ismérvek megjelenítéséhez csak korlátozott számú külföldi állampolgárságú személy kerülhet adott mintákba. Szintén ront a mintába való bekerülési esélyeken a migránsok, különösen a harmadik országbeliek térbeli koncentrációja: több mint 60 százalékuk Budapesten, illetve Pest megyében él. További szűkítést jelenthet a felvétel ama módszertani sajátossága, miszerint csak egy nyelvély kérdőív és kérdés van, így a mintába a migránsok esetében többnyire a magyarul legalább közepesen beszélők kerülhetnek.

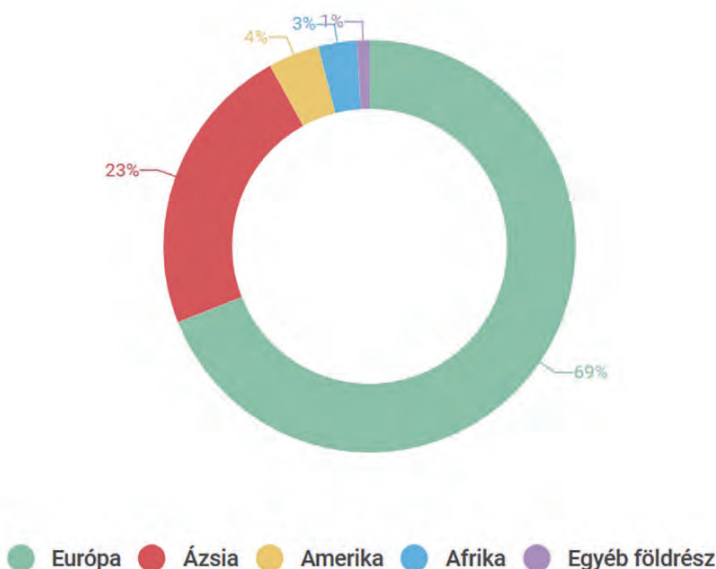
⁶ Bővebben: http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=177&Itemid=1232&lang=hu. (Megtekintés: 2015. december 10.) A hivatal természetesen azért hozta létre a nyilvántartását, hogy a saját, a jogszabályban meghatározott igazgatási feladatainak végrehajtását támogassa vele. Ezért ezeket a tartalmakat nem mindig és mindenre érvényesítve lehet felhasználni a tárgykörön belül – sokszor nehéz ebből kinyerni a statisztika igényeinek megfelelő információkat.

⁷ A távolabbról, például Ázsiából, Afrikából vándoroltak többsége nem 3-4 hónapra, hanem annál hosszabb időre érkezett-érkezik Magyarországra (lásd KSH módszertani kritériumát – 1 év). Azonban valószínűsítjük, hogy azok, akik fél évig, egy évig vagy hosszabb ideig egyetemi tanulmányok miatt tartózkodnak Magyarországon (például ezres nagyságrendben norvégok), többnyire nem kerültek a be KSH mérésébe.

ciák csak kisebb mértékben érzetik hatásukat. Ennek elsődleges oka, hogy Magyarország a közép-európai országokhoz hasonlóan csak az 1990-es években vált migrációs célországgá, amiben jelentős része volt a Kárpát-medencei magyar nemzetiségűek idevándorlásának, illetve az ország EU-hoz való csatlakozásának.

A Magyarországon élő külföldi állampolgárok többsége európai (69 százalékkuk), s az európaiak nagyjából felét a szomszédos országokból származók teszik ki⁸ – vélhetőleg jelentős hányaduk magyar származású (az Ausztriából érkezőket leszámítva). A másik nagyobb csoportot a 23 százalékot képviselő, valamilyen ázsiai országból származók jelentik.

Életvitelszerűen Magyarországon tartózkodó külföldiek földrészek szerint (2015. január 1.)⁹

Az életvitelszerűen Magyarországon tartózkodó külföldiek 55 százaléka az Európai Unió valamely tagországából származik.

A kibocsátó országok alapján a legtöbb itt élő külföldi állampolgár Romániából érkezett ide (valószínűsíthetően erdélyiek¹⁰) – az „összes” migráns 20 százaléka,¹¹ a második legnagyobb migráncsoportot a német származásúak alkotják (13%), őket harmadikként pedig a kínai állampolgárok követik (11%).

A többi ország képviselője nem haladja meg a 10 százalékos küszöböt. A kibocsátó országok száma több mint száz.

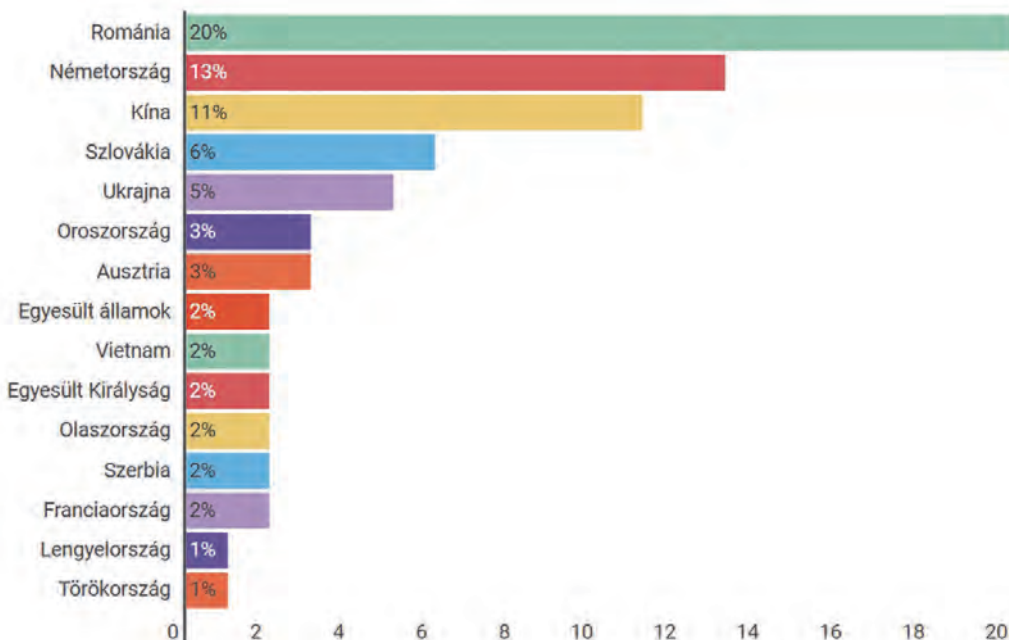
⁸ Ez, attól függően, hogy melyik alapsokaság-adatból indulunk ki, 49-70 ezer főt jelenthet (35-36%, Ausztria nélkül 32-33%).

⁹ https://infogr.am/etvitelszeruen_magyarorszagon_tartozkodo_kulfoldiek_foldreszek_szerint. Forrás: KSH.

¹⁰ A népszámlálás alapján a felmért külföldiek 85%-a beszeli a magyar nyelvet, ezen belül a román állampolgárok 98, az ukránok 97, a szerbek 96, a horvátok 98, a szlovének 88, a szlovákok 85, az osztrákok 77%-a tud magyarul.

¹¹ A KSH korábbi más adatgyűjtése alapján 2011-ben a román származásúak aránya 19% volt (tehát nagyjából hasonló), azonban számosságuk a 200 ezres bázisadatokon belül meghaladta a 38 ezer főt – szemben az itt kiindulásként használt censusban és továbbvezetésében megjelenített 28 ezer fővel.

Életvitelszerűen Magyarországon tartózkodó külföldiek származási országoként.
1 százalékot meghaladó értékek (2015. január 1.)¹²

A migráncsoportok területi eloszlása nem egyenletes: általánosan elmondható, hogy inkább a jobb gazdasági mutatókkal rendelkező, a települési hierarchia magasabb fokán levő térségekben, nagyobb településeken koncentrálnak – erősítve ezzel is a térségi társadalomszerkezet jellemző különbségeit és az egyes népcsoportok területi szegregációját (például kínaiak, vietnamiak).

Migrációs szempontból Közép-Magyarországnak, kivált Budapestnek kiemelt szerepe van: a huzamosabb ideig az országban tartózkodó külföldiek 55 százaléka e régióban él (globális migrációs célterület) – és nemcsak a távolabbi földrészekről (ázsiaiak 79, afrikaiak 59, amerikaiak 74%-a), hanem a más európai országokból érkezettek (46%) is felülreprezentáltságot mutatnak a központi országrészen.

Szintén felülreprezentáltak egyes határ menti régiókban, megyékben a külföldiek (a szomszédos országokból érkezettek).

Természetesen az igazi különbségek a kibocsátó országok mentén realizálódnak, és itt is az a kérdés, hogy mely országok állampolgárai azok, akik nem a központi régióban koncentrálnak. A szlovákokra (felvidékiek), ukránokra (kárpátaljaiak), osztrákokra, szerbekre (vajdaságiakra) és horvátokra jellemző a határ menti régiókban való letelepedés. Utóbbi a romániai (erdélyi) származásúkra nem vagy csak részben igaz.

A hazánkban élő német állampolgárok egyfelől a nagyobb egyetemi városok régiói, illetve a Balaton mentén

¹² https://infogr.am/etvitelszeruen_magyarorszagon_tartozkodo_kulfoldiek_szarmazasi_orszagonkent_fontosabb_orzagok_20150101. Forrás: KSH.

szóródnak. Az egyetemekhez (például budapesti és pécsi orvosi egyetemek) kapcsolódik a norvég származásúak koncentrációja.

Életvitelszerűen Magyarországon tartózkodó külföldiek a statisztikai régiókban.
Adott ország állampolgárainak megoszlása (2015. január 1.)

	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld
Románia	55%	6%	8%	4%	4%	9%	14%
Németország	22%	6%	21%	29%	3%	3%	16%
Kína	88%	2%	2%	2%	1%	3%	2%
Szlovákia	37%	12%	29%	3%	13%	3%	2%
Ukrajna	46%	5%	5%	3%	6%	30%	6%
Oroszország	70%	3%	17%	3%	2%	4%	2%
Ausztria	18%	5%	57%	13%	1%	2%	4%
Egyesült államok	75%	12%	2%	3%	2%	4%	2%
Vietnam	93%	–	–	1%	–	5%	1%
Egyesült Királyság	64%	5%	7%	7%	4%	7%	6%
Olaszország	57%	5%	8%	10%	4%	5%	10%
Szerbia	40%	6%	10%	6%	2%	4%	31%
Franciaország	73%	3%	4%	6%	3%	4%	7%
Lengyelország	60%	9%	4%	9%	7%	4%	7%
Törökország	67%	4%	2%	4%	3%	11%	9%
Japán	69%	12%	2%	3%	1%	6%	6%
SzírIA	74%	10%	3%	1%	1%	8%	3%
Norvégia	44%	6%	1%	35%	–	10%	3%
Egyiptom	86%	2%	3%	1%	1%	3%	3%
Horvátország	45%	4%	9%	29%	1%	3%	9%

Forrás: KSH

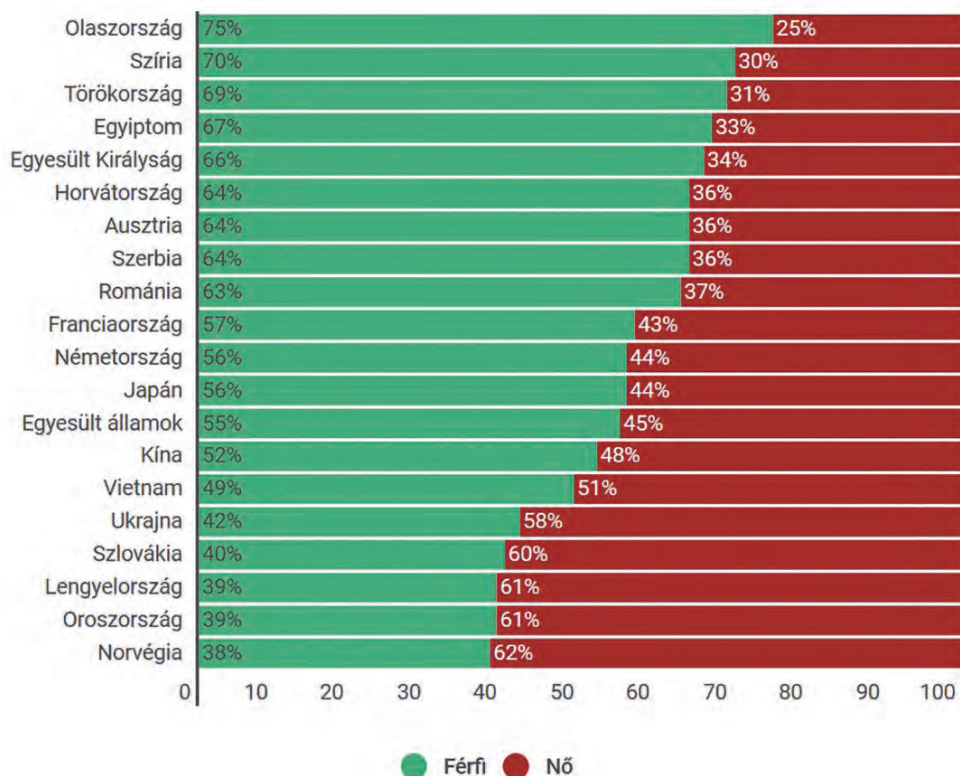
A két nem eloszlása természetesen nem egyenletes a migránsok körében: 12 százalékponttal magasabb a férfiak aránya (56%).

Ami lényegesebb: egyes migrációs elméletek csak részben érvényesek a nemek szóródására (nem minden esetben áll fent feltétlenül az, miszerint a férfiak munka, gazdasági érvényesülés miatt jöttek, és majd visszatérnek vagy családot egyesítenek stb.). Ebben természetesen közrejátszhat az is, hogy Magyarország nem migrációs célország, egyféle köztes állapotban van (a cél- és a tranzitországok között). Illetve az ország migrációs politikájának köszönhetően a befogadott menekültek száma igen csekély (évenként legfeljebb 1-200 fő). Például a gazdasági céllal érkezett

kínai-vietnami bevándorlók esetében szinte megegyezik a nemek aránya (természetesen ez összefüggésben van a távolsággal, a követett migrációs stratégiákkal, illetve az itt tartózkodás idejével – esetleges családgyesítésekkel).

Az, hogy az egyes országok képviselői miért pont az adott értékek mentén szóródnak nemenként, már egy külön kutatás feladata lenne, illetve túlmutat tanulmányunk céljain.¹³

Életvitelszerűen Magyarországon tartózkodó külföldiek nemek szerinti megoszlása adott ország állampolgárain belül (2015. január 1.)¹⁴

¹³ Természetesen egyes országok esetében visszaköszönnek a férfiakra vonatkozó elméletek (például SzírIA, Egyiptom, Törökország), más esetekben a választott felsőoktatási intézmény és az oda igyekvők nemenként eltérő stratégiai (például NorvégIA, Németország), és szintén számos esetben – például a környező országok állampolgárain esetében – a fiatalabb kor és az abból adódó családnélküliség és társadalom-gazdasági célok. E hátterekről természetesen elérhetőek – az egyes részdimenziók kapcsán – elemzések.

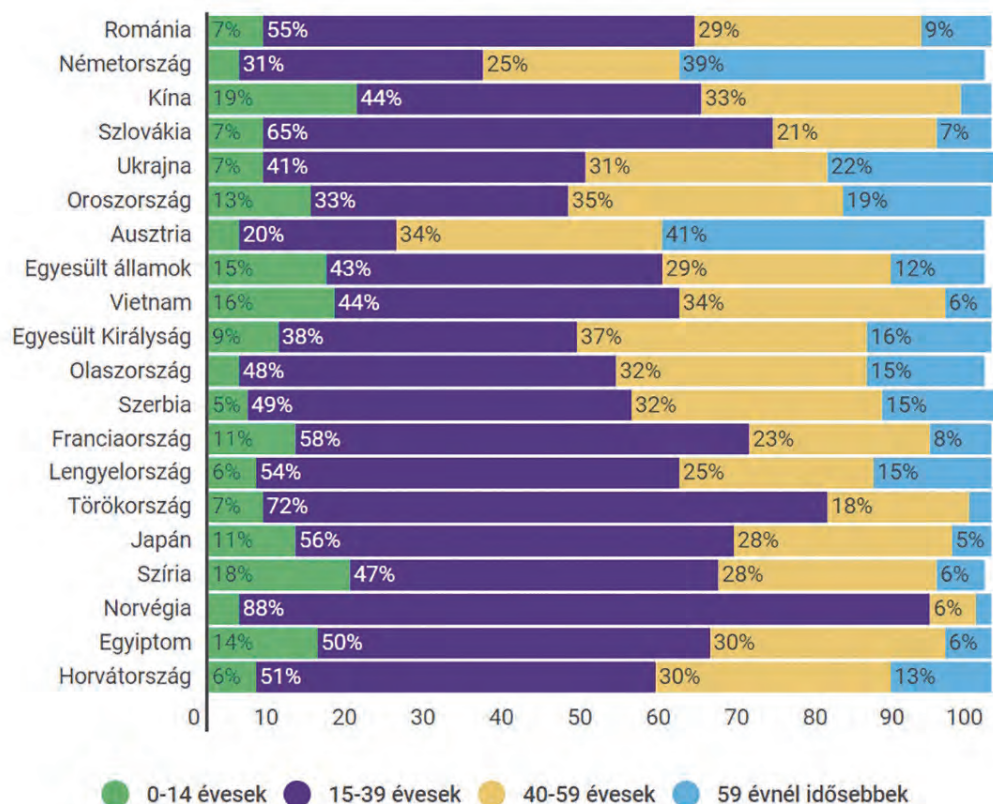
¹⁴ https://infogr.am/etvitelszeruen_magyarorszagon_tartozkodo_kulfoldiek_nemek_szerinti_megoszlasa. Forrás: KSH.

A Magyarországon életvitelszerűen tartózkodó külföldi állampolgárok körében a fiatalabb korosztály tagjai képviselik magukat a legnagyobb súllyal (a 15-39 évesek aránya 50%) – tehát a gazdasági aktivitás, valamint a tanulás szempontjából leginkább fókuszban lévő korcsoport.

A környező országokból származók közül a „kárpátaljaiak” 41 százaléka, a szerbiaiak 49 százaléka, a Romániából származók 55 százaléka, valamint a szlovákiaiak 65 százaléka a 15-39 éves korosztály tagjai közül kerül ki (a tanulási céloknak, a foglalkoztatási ágazatok igényeinek megfelelően).

Az idősebb korosztályok két kibocsátó ország (a jelentősebb számú vándorlót kibocsátók közül) esetében mutatnak csak felülreprezentáltságot, ezek Ausztria és Németország (határ menti, Balaton környéki letelepedési fókusszal).

Életvitelszerűen Magyarországon tartózkodó külföldiek korcsoportok szerinti megoszlása adott ország állampolgárain belül (2015. január 1.)¹⁵

¹⁵ https://infogr.am/etvitelszeruen_magyarorszagon_tartozkodo_kulfoldiek_korcsoportok_szerinti. Forrás: KSH.

A migránsok iskolázottsága

Az Európai Unió szintjén az alacsony végzettséggel bírók körében felülreprezentáltságot, a közepes iskolai végzettségi szinteket megszerzők körében viszont alulreprezentáltságot mutatnak a migránsok, különösen az EU-n kívülről származók a többségi társadalom képviselőihez képest. A felsőfok esetében nincs jelentős eltérés migránsok és helyben születettek között.

Magyarországon a külföldi születésű népesség¹⁶ az azonos korú (20 évnél idősebb) magyar állampolgárságú és születésű népességgel összevetve a felsőfokú végzettségük körében saját súlyuknál nagyobb arányban képviselteti magát. Az érettségizettek kismértékben, az alacsonyabb végzettségűek pedig jelentősen alulreprezentáltak a migránsok halmazában: a 20–64 éves teljes migránspopuláción belül 2009-ben a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 31 százalék volt.¹⁷

Így a rendelkezésre álló adatok alapján mindenképpen megállapíthatjuk, hogy a magyarországi migránsok iskolai végzettségük szempontjából átlagosan képzetebbek, mint a hazai népesség a felsőfokú végzettséggel rendelkezők többségi társadalomnál magasabb aránya miatt.¹⁸

A 20–64 éves migránsok legmagasabb iskolai végzettsége az egyes felmérésekben, 2009

	KSH munka- erő-felmérés	PISA-felmérés	TIMSS-felmérés	ICS-felmérés	MTAKI- ICCR-kutatás
Alsó fok	11%	6%	13%	15%	3%
Középfok	58%	62%	65%	45%	45%
Felső fok	31%	32%	22%	40%	52%

Forrás: Az idézett felmérések

¹⁶ Gödri korábban úgy találta, hogy Magyarországon a külföldi állampolgárságú népesség az azonos korú (18 évnél idősebb) magyar állampolgárságú népességgel összevetve nemcsak a felsőfokú végzettséggel bírók, hanem a középfokú végzettséggel rendelkezők esetében is felülreprezentált.

¹⁷ A hangsúlyozottan a bevándorlóakra koncentrált ICS-mérés válaszadóinak körében 40 százalék volt a diplomával rendelkezők aránya (2011-ben), ami az eltérő meritési és alkalmazott mérési módszerek ellenére alig tér el az Eurostat/KSH-eredményektől (amely nem teljesen reprezentálja az itt élő külföldieket származás, nem és életkor szerint). A 2009-es MTA-kutatás eredményeiből egyértelműen látszik, hogy a harmadik országbeliek körében a felsőfokú végzettségük aránya jelentősen nagyobb mérvű, mint a magyar állampolgárok körében. A középfok és az alsó fok pedig alulreprezentáltságot mutat. A kis mintaméret és az eltérő merités miatt sem a PISA-, sem a TIMSS-mérés nem erősíti meg – de nem is cáfolja –, hogy a bevándorlók esetében a felsőfokú végzettségük aránya magasabb lenne, mint a többségi társadalom hasonló korú személyei körében. 2009 keresztmetszetének vonatkozásában (PISA) a külföldi állampolgárságú vagy származású szülők 32 százaléka felsőfokú végzettséggel (a többségi társadalom esetében ez az arány 29% volt), 62 százaléka érettségit adó középfokú végzettséggel bírt (58%). A 2011-es TIMSS-mérés szerint 29, illetve 64% a felsőfokú, illetve felső-középfokú végzettséggel rendelkező migráns szülők aránya a csoportjukon belül.

¹⁸ A magyar népesség iskolázottság szerinti megoszlása azt mutatja, hogy az ország e tekintetben némileg elmarad az EU-átlagtól. A 20–64 éves férfiak körében a felsőfokú végzettségük aránya 7 százalékponttal marad el az EU átlagától. A nők esetében az elmaradás 4 százalékpont. Így tehát a 20–64 éves korosztályon belül a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya közel 20%, a középfokú végzettséggel rendelkezők aránya a teljes populációra vetítve pedig közel 62%, amiből 34% az érettségit adó végzettségűek és 27% a szakiskolát/szakmunkásképzőt végzetek aránya. A legalacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya pedig nem éri el a 19%-ot (forrás: KSH, Népszámlálás 2011).

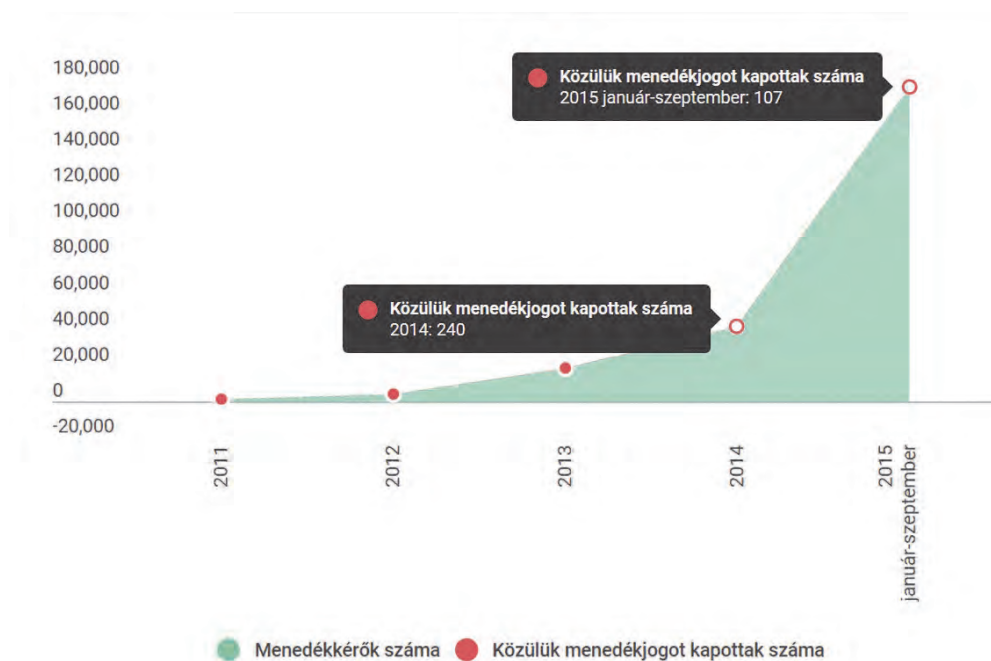
Amennyiben a KSH adatait korrigáljuk oly módon, hogy az egyetemeken itt tanulókat kivesszük a mintából (többségük a középfokú végzettségűek taborát erősíti, s jelentős hányaduk – a különböző egyezmények alapján – visszatér hazájába), akkor még nagyobb arányú lesz a felsőfokú végzettségűek aránya (35%), a középfokúaké pedig lecsökken (53%-ra).

Menekültek

Az elmúlt öt év során folyamatosan nő a hazánkba érkező menedékkérők száma: 2013-hoz képest 2014-ben több mint kétszer annyian érkeztek, s 2015 szeptember végéig az egész előző évhez képest megnégyszereződött a számuk.

Azonban a menedékjogot kapók száma nem változik. Hiába érkeznek évről évre többen, a magyar (nem befogadó) menekültpolitika miatt az így itt maradhatók „sokasága” nem nő: évente 100-200 fő kap menekültstátuszt. Azaz az ide érkező menekültekhez képest nem éri el az 1%-ot az arányuk. Jelenleg a BÁH kimutatataása szerint körülbelül 1700 menekültstátusszal rendelkező személy tartózkodik Magyarországon.

Menedékjog iránti kérelmek száma és menedékjogot kapók száma¹⁹

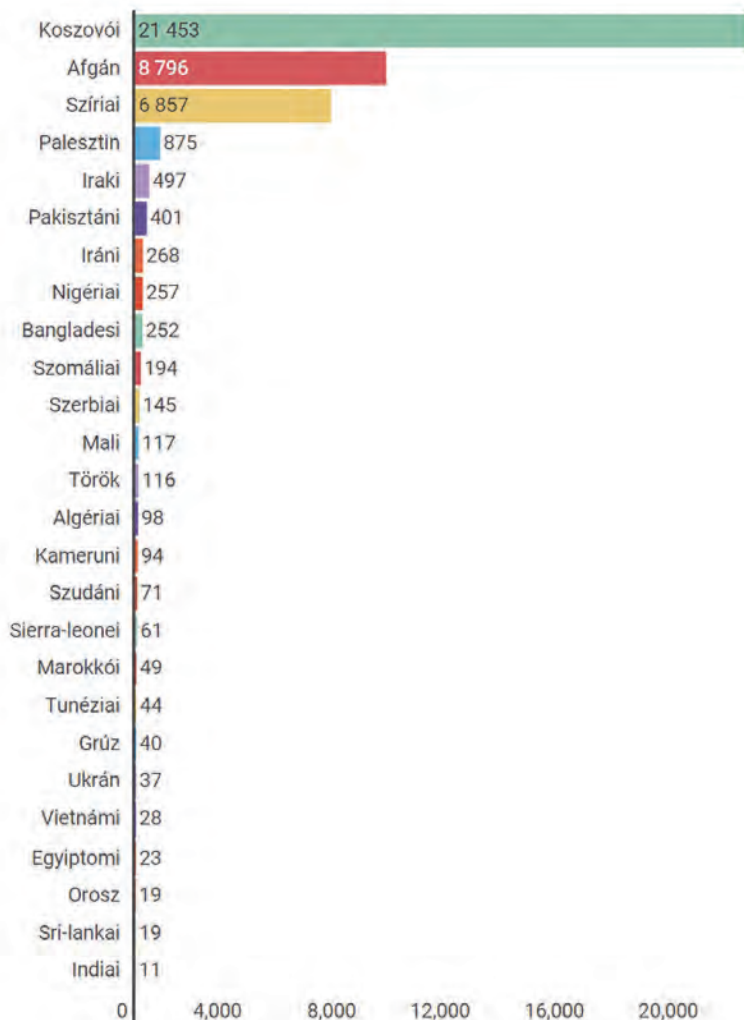

¹⁹ https://infogr.am/menedekjog_iranti_kerelmek_szama_es_menedekjogot_kapok_szama. Forrás: BÁH.

A menedékjogot kapók mellett oltalmazotti és befogadotti státuszt is „felajánl” az állam, de az ebben részesülők összesített száma általában nem több, mint a menedékjogot kapóké.

Tavaly a legtöbb menedékkérő 3 országból érkezett: Koszovó, Afganisztán és Szíria (2013-ban szintén koszovói volt a legtöbb igénylő, mellettük a pakisztániak alkották a legnépesebb csoportot).

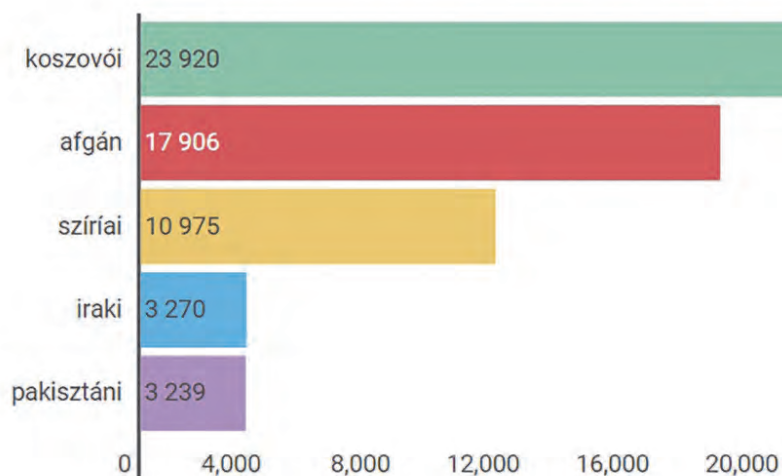
A Magyarországra érkezett menedékkérők száma állampolgárság szerint, 2014²⁰

²⁰ https://infogr.am/a_magyarorszagra_erkezett_menedekkerok_szama_allampolgarsag_szerint. Forrás: BÁH és KSH.

Ahogy az közismert, 2015-ben a szír menekültek az eddigieknél jelentősen nagyobb tömegben érkeztek Európába (és ez jelen időben is igaz). Azonban e menekülők többsége nem nálunk kért menedéjogot, hanem továbbra is a koszovóiak és az albánok voltak a legtöbben, akik menedéjogot kértek – s rájuk is igaz, hogy jelentős hányaduk nem várja ki a menedéjogi eljárás lefolytatását, hanem továbbáll nagyobb presztízsű, befogadóbb és jobb gazdasági milióval kecsegtető célországok felé.

Menedéjog iránti kérelmek számának alakulása (2015 I. félév)²¹

²¹ https://infogr.am/menedekjog_iranti_kerelmek_szamanak_alakulasa. Forrás: BÁH.

Schumann Róbert szociológus, online kutatási szakértő, a Szociometrum Társadalomtudományi Kutató Kft. tudományos munkatársa.